

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Comparativa de les sortides professionals i la inserció laboral del pedagog/a a Espanya i Alemanya

Almudena Abella Morales

Grau de Pedagogia

Any acadèmic 2015-16

DNI de l'alumne: 32698242Q

Treball tutelat per Rubén Lluc Comas Forgas

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
X	☐	X	☐

Paraules clau del treball:

Inserció laboral, figura del pedagog/a, característiques del món laboral del pedagog.

Resum

Actualment ens trobam en una societat on els joves s'enfrenten a un mercat laboral molt complex, canviant, competitiu i a on les oportunitats són molt escasses. Si ja partim des d'aquesta concepció, encara pot resultar més difícil per a algunes professions on la seva funció en un lloc de feina la pot exercir una titulació o també altres estudis molt propers, com és el cas del grau de Pedagogia. Esteim parlant de llocs de treball dinàmics i competitius, on l'adquisició d'un títol universitari no és garantia d'aconseguir feina. Per aquest motiu, em disposo a fer un petit anàlisi de com era l'inserció laboral dels pedagogs fa uns anys i de com és ara amb els estudiants del grau de Pedagogia i a més fer una petita comparació amb la inserció laboral de la professió del pedagog a Alemanya, per intentar analitzar quines semblances i/o diferències existeixen en la situació dels pedagogs a n'aquest país. La finalitat, doncs, d'aquest treball és analitzar i comparar els processos d'inserció laboral dels pedagogs en dos països europeus –Espanya i Alemanya-i fer-ho a partir d'una entrevista realitzada a diversos subjectes informants clau sobre la seva experiència en l'inserció laboral per poder obtenir una visió més global sobre quines són les variables influeixen en una millor inserció laboral de la figura del pedagog. D'aquesta manera es pretén conèixer el panorama actual del pedagog a Espanya dins el mercat laboral, si ha canviat en el temps i quin és el panorama d'aquest professional a Alemanya. També podrem comprovar si allò que s'aprèn a la universitat és realment el que sol·liciten les empreses al món laboral i quan de temps es triga a trobar feina un cop acabats els estudis universitaris de Pedagogia.

Paraules clau: inserció laboral dels pedagogs, pràctiques curriculars, panorama de la situació dels pedagogs a Espanya i Alemanya, discrepàncies entre universitat i món laboral.

Abstract

Nowadays we live in a society where the youngsters confront to a labour market very complexe and where the opportunities are very scarce. If already we split of this conception, still can result more difficult for some university careers where his function in a place of work can it desempeñar this career or other very next studies, how is the case of the degree of Pedagogy. Esteim Speaker of a place of dynamic and competitive work, where the acquisition of a university title did not guarantee of work. For this reason, have me to do a small analysis of how was the labour insertion of the pedagogs does some years and of how is now with the

students of the degree of Pedagogy and besides do a small comparison with the labour insertion of the profession of the pedagog in Germany, to try analyse which similarities and/or differences exist in the situation of the pedagogs to this country. The purpose, then, of this work is to analyse the answers of an interview realised to several subjects on his experiencia in the labour insertion for can obtain a more global vision on which are the variables that provide a better labour insertion of the figure of the pedagog. Of this way know the current panorama of the pedagog in Spain, if it has changed in the time and which is the panorama of this profesional in Germany. Also we will be able to check if what learns to the university is really what companies demand and when of time take to find work with formal agreement.

Keywords: pedagogue labour insertion, variable that affect in the labour insertion, external practices, situation of the pedagogues in Spain and Germany, discrepancies between university and labour world.

Índex

1. Introducció i justificació	6
2. Objectius	8
2.1. Objectiu general	8
2.2. Objectius específics	8
3. Marc teòric	9
3.1. Figura del pedagog	9
3.1.1. Figura del pedagog a Alemanya	11
3.2. La inserció laboral	13
4. Estat de la qüestió	16
4.1. Metodologia de recerca bibliogràfica	16
4.2. Criteri de selecció de les fonts consultades	16
4.3. Principals resultats derivats de l'anàlisi de la literatura	16
5. Mètode	20
5.1. Mostra de l'estudi	20
6. Anàlisi dels resultats	22
7. Conclusions finals	31
8. Propostes de millora	34
9. Referències bibliogràfiques	35
10. Annexos	38
10.1. Anex I. Carta de presentació	38
10.2.1. Anex II. Guió de l'entrevista en castellà	39
10.2.2. Anex III. Guió de l'entrevista en anglès	42

1. Introducció i justificació

Durant els quatre anys de Grau cursats a la Universitat, els temes de la inserció laboral, les diferents àrees de treball i de funcions solapades amb altres professionals propers a la Pedagogia i la sobrequalificació de la població jove em varen originar un grau d'interès elevat. A més, vaig realitzar una estada del programa ERASMUS a Alemanya on em vaig trobar amb la curiositat i interès de poder analitzar com és la situació del pedagog a n'aquest país i és aquesta l'oportunitat la que em va facilitar poder investigar la situació dels pedagogs a n'aques altre estat i poder així, intentar analitzar i comparar la situació dels pedagogs en ambdos països perquè tal i com explica Blesa (2013, p. 26):

La situació d'un treballador qualificat a Espanya no és la mateixa que la d'un treballador qualificat a Alemanya o a altres països de la Unió Europea, especialment per l'elevada taxa d'atur de treballador qualificats que experimenta l'estat espanyol. A més aquesta sobrequalificació, es deu, per la part del mercat laboral, a diferents motius, especialment a la poca mobilitat laboral i a la baixa inversió en I+D, causants de la falta de potenciació de mà d'obra qualificada en els llocs de treball. Espanya encara necessita forts canvis per a absorbir l'alta oferta d'estudiants amb títol universitari.

Fa unes dècades l'obtenció d'un títol universitari era una garantia i assegurança d'aconseguir sense gaire dificultats un lloc de feina dels estudis realitzats. Avui en dia, ens trobem en una situació de crisi econòmica, on el mercat laboral destaca per ésser competitiu, flexible i estar en evolució constant, a això se li han d'afegir els factors següents: els canvis en les organitzacions, la demanda d'habilitats i competències transversals i específiques, la prolongació de l'etapa d'estudis, l'increment d'universitaris, la falta d'experiència i el desconeixement de les sortides professionals. Tot plegat ha fet que els universitaris necessitin més temps per a trobar un lloc de treball. També cal destacar el fenomen de sobrequalificació dels joves tan preocupant a l'Estat Espanyol, definit com "las situaciones en que el nivel de instrucción del individuo es superior al requerido por su ocupación; y definimos como infracualificación las situaciones inversas" (Serracant, 2016, p. 200).

Proseguint en la mateixa idea l'autor García (2005) opina que:

La inserció laboral dels graduats universitaris no és un camí de roses. És cert que a Espanya els universitaris acaben tenint una taxa de desocupació inferior a la resta dels nivells educatius. Però aquesta situació s'aconsegueix després que els graduats passin molts anys sofrint altes taxes de desocupació i de precarietat laboral. És cert que molts universitaris acabaran cobrant un salari superior al percebut pels graduats de la resta de nivells educatius. No obstant això s'aconsegueix a costa que una proporció important dels graduats (entorn del 30%) acabi sobrecualificat per al seu lloc de treball i cobrant un salari baix en relació a la inversió educativa que ha realitzat. A més cal considerar el malestar psicològic i la insatisfacció que aquesta situació de sobrecualificació genera en els graduats universitaris que la sofreixen.

Tot plegat fa que el mercat de treball actual, com hem dit abans es troba en un moment de canvi continu i d'evolució, on la crisi no ha fet més que agreujar la inestabilitat econòmica i la dependència dels joves, situació que ha provocat incertesa i inseguretat, fent que es preocupin cada cop més pel seu futur (Moreno, López & Segado, 2012). Doncs, aquesta investigació es realitza des d'un punt de vista crític, remarcant la importància que té la Universitat i les polítiques actives institucionals de propiciar, en col·laboració amb els diferents agents sociolaborals, per tractar que la ràpida inserció laboral i la baixa taxa de desocupació dels nostres egressats es vegi acompanyada de la superació de la precarietat i de la inestabilitat laboral, actuals. A més de promoure una educació motivadora a partir dels interessos dels estudiants i de la gran importància que té la tasca dels pedagogs en la nostra societat. Convenint amb l'autor Barroso (citada a Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y de Trabajo, 2011) "Europa no puede permitirse que tantos jóvenes que tienen el potencial de contribuir a nuestras sociedades y nuestras economías se queden rezagados. Tenemos que hacer realidad el potencial de todos los jóvenes de Europa para recuperarnos de la crisis".

2. Objectius

2.1. Objectiu general

El present Treball de Fi de Grau té per objectiu analitzar i conèixer com és la inserció laboral dels pedagogs, com ho era anys enrere i com és la realitat d'ara dels estudiants del Grau de Pedagogia, també quina és la percepció que tenen els pedagogs de la seva feina i els estudis de pedagogia s'adapten a les necessitats dels estudiants per a una eficient entrada al mercat laboral .Així com també esbrinar com és el panorama dels pedagogs a Alemanya, i quines similituds i diferències de la professió del pedagogs podem trobar en comparació a Espanya.

2.2. Objectius específics

1. Conèixer la situació laboral actual dels estudiants de Pedagogia així com determinar si la situació era la mateixa amb els pedagogs que es varen graduar fa uns anys.
2. Identificar si la formació que es reb als estudis de la titulació de Pedagogia a la universitat és suficient i adequada per a la inserció laboral.
3. Esbrinar si les pràctiques externes del grau de Pedagogia varen ser una via d'accès al món laboral per als estudiants.
4. Detectar els temps que transcorre desde que els estudiants es gradúen i obtenen el títol formal de professionals de la pedagogia fins que troben una feina acord als seus estudis.
5. Conèixer les percepcions de futur que tenen els pedagogs en quant a la seva professió i oportunitats del mercat de treball per a aquests professionals.
6. Fer propostes de millora per a què els estudis del grau de Pedagogia pugui donar una millor resposta a les necessitats dels estudiants i del mercat laboral dels pedagogs que exigeix aquesta societat en la que vivim actualment.

3. Marc teòric

Cal començar realitzant una aproximació teòrica d'alguns dels conceptes relacionats amb les sortides professionals de la figura del pedagog, la seva inserció laboral dels universitaris i els factors que hi influeixen.

3.1. La figura del pedagog

Estudis de Pedagogia

El estudis de Pedagogia pertanyen a les Ciències socials i jurídiques i s'enmarquen dins les estructures universitàries a la Facultat d'educació. La Universitat de les Illes Balears (2015) defineix la titulació de Pedagogia com:

Expert en processos educatius i formatius en contextos escolars, socioeducatius, organitzacionals i laborals. L'alumnat aprèn a dissenyar, gestionar, desenvolupar i avaluar plans, projectes, programes i accions formatives i educatives. També realitzar intervencions educatives en tots els àmbits, així com intervencions formatives en contextos organitzacionals i laborals.

A demés, aquesta mateixa universitat a continuació afegeix que els alumnes d'aquests estudis treballen la capacitat de comunicació en llengua anglesa.

Les funcions generals del pedagog són diverses, *el Libro Blanco del Título de Grado de Pedagogía y Educación Social* publicat per l'ANECA (2005, p.119) destaca les següents:

“- Analitzar aspectes que conformen situacions educatives en diferents contextos formatius.

- Dissenyar programes, accions i projectes adaptats als contextos analitzats.

- Realitzar un seguiment i avaluació als programes, accions i projectes dissenyats i implementats per a cada context educatiu.”

A aquestes funcions generals pròpies del perfil del pedagog s'afegeixen una gran quantitat de funcions de caràcter específic (Aneca, 2015, p.119):

- Funció d'anàlisi:
 - Investigadora, pròpia del seu estatus de formació científica superior.

- Exploració i diagnòstic dels diferents elements que intervenen en un sistema o procés educatiu.
- Planificació, disseny, seguiment i avaluació de sistemes i subsistemes educatius i formatius, i de processos educatius.
- **Funció organitzativa:**
 - Administració i gestió de l'acció educativa.
 - Direcció i disseny organitzatiu.
 - Innovació de la intervenció educativa, dels sistemes i subsistemes educatius i formatius, de projectes, de programes, de centres, de serveis, de recursos i de tècniques socioeducatives.
 - Identificació i relació amb serveis, programes i recursos del context sociocultural.
 - Col·laboració i assessorament en el desplegament i la normativa legislativa.
 - Direcció en àmbits educatius formals i no formals.
 - Disseny organitzatiu de les funcions de recursos humans.
- **Funció de desenvolupament:**
 - Desenvolupament organitzatiu, institucional, professional i personal.
 - Orientació.
 - Assessorament educatiu global i específic a persones, famílies, grups, i dels professionals que intervenen en el centre, els serveis, l'equip, etc.
 - Educació, instrucció i formació global i específica dels àmbits propis d'especialització del pedagog, dirigida a persones, famílies, grups, institucions, comunitats i a professionals del mateix entorn educatiu.

Àmbits professionals del pedagog

Un estudi dels experts García & López (2014) defineix i enmarca quins són els àmbits professionals de la figura del pedagog:

- Context d'educació institucional (sistema educatiu): es troba la docència, l'assessorament vocacional, el disseny de programes educatius, la producció de materials educatius, l'avaluació, diagnòstic i seguiment d'alumnes amb necessitats educatives, atenció a famílies, col·laboració equip docent, activitats relacionades amb l'atenció a la diversitat, estimulació primerenca, les TIC i els mitjans de comunicació, participació com a experts dins l'Administració

educativa i investigació educativa. Les institucions on es duen a terme aquestes funcions del pedagog són escoles d'educació infantil, d'educació primària i instituts de Educació Secundària, universitats, centres d'educació especial, aules hospitalàries, gabinets psicopedagògics, centres de renovació i innovació pedagògica i centres d'elaboració de materials educatius, editorials i entitats d'investigació educativa.

- Context social i comunitari: accions d'orientació a l'ocupació, àrea de benestar social, intervenció familiar, absentisme, protecció de menors, observació i coneixement de l'estructura del centre de Serveis Socials, programes d'atenció a immigrants, convivència amb menors en situació de risc, voluntariat, programació d'activitats de lleure i temps lliure i animació sociocultural, programes d'educació ambiental i educador mediambiental. Les institucions on es du a terme aquestes funcions del pedagog són: ajuntaments, àrea de Serveis Socials, centres socio-sanitaris de persones majors, Centres per a la inserció sociolaboral, equips d'atenció a la infància i adolescència en risc social, associacions i fundacions, ONGs, gestió cultural i centres cívics, escoles d'educació ambiental i entitats d'investigació i avaluació.
- Context empresarial; departament de formació, departament de recursos humans, gestió de coneixement, detecció de necessitats, planificació i programació d'accions formatives, avaluació de programes. Les institucions on es duen a terme aquestes funcions del pedagog són: institucions empresarials (públiques i privades) i centres de formació de postgraus.

3.1.1 La figura del pedagog a Alemanya

Cal dedicar aquest apartat a fer una breu aproximació sobre el què s'entén a Alemanya per la professió del pedagog ja que existeixen diferències amb la consideració que tenim a Espanya del què és aquest professional i a què es dedica. La figura del pedagog anomenat "Sozialpädagoge" té a Espanya la equivalència del que nosaltres considerem com a educadors socials. Hem de tenir en compte, además, que tal i com explica l'autor Quintana (2006) a vegades anomenen Pedagogia Social a un professional que moltes de les seves funcions no són les pròpies d'un pedagog a Espanya. Per exemple, la educació preescolar per als infants petits, mentre que a

Espanya els professionals encarregats d'aquesta educació són titulacions d'educació infantil, a Alemanya la veuen com a Pedagogia Social, així doncs molts dels estudiants de Pedagogia Social es preparen per a ser educadors preescolars. (Aquesta situació ve donada perquè, històricament les escoles infantils van ser vistes a Alemanya com a un assumpte d'assistència social).

Seguint les explicacions del expert Quintana (2006) els pedagogs Socials poden formar-se en tres nivells diferents:

-Els titulats en una Acadèmia professional (Berufsakademie) tenen tres funcions professionals;1) l'acció mitjançant les relacions personals amb els clients, als quals atenen amb accions d'educació o consell, ajudant a prendre decisions en situacions de crisi, de falta de motivació o també en situacions de rehabilitació personal. 2) Intervenir en la solució de problemes comunitaris, interpretant els fets i ajudant a planificar les mesures paliatives.3) Actuen també com a coordinadors del desenvolupament comunitari, ajudant a crear xarxes de cooperadors i voluntaris. Aquesta formació dura tres anys i es divideix en sis semestres.

-Escola Superior Especial (Fachhochschule), els titulats a aquestes escoles duen a terme les mateixes activitats que els pedagogs socials del grup anterior però amb una major qualificació tècnica que els prepara per a intervenir en els casos més complexos i de major responsabilitat, així com les activitats de planificació, direcció i avaluació de programes. Poden especificar-se les següents tasques:1) accions als Serveis Socials comunitaris en oficines públiques i de consell. També accions amb nens, joves i famílies com dirigir i coordinar centres juvenils, suport a famílies en situacions de risc i mediació en conflictes.2) Assistència a persones de la tercera edat i també accions en l'àmbit de la salut i rehabilitació social com campanyes per a la prevenció de malalties, assistència a drogodependents, alcohòlics i prostitutes i per últim les accions dels educadors de carrer. Aquesta formació dura 4 anys dels quals 1 es de pràctica professional.

-Titulats en la Universitat a la facultat d'Estudis socials (Sozialwesen), aquest grup és relativament petit ja que no totes les universitats ofereixen aquests estudis. Lo més habitual és estudiar a l'Escola Superior Especial. Els titulats d'aquest grup tenen les mateixes funcions que el grup anterior, únicament es distingeix perquè al exercir amb major preparació científica i tècnica, s'apliquen tasques d'una envergadura major,

més complexes i de major responsabilitat social. A més de totes les funcions descrites anteriorment, han d'estudiar els pressuposts tòrics de l'Acció Social, els competeix la creació de models teòrics i la investigació i formació no només de pedagogs socials sino també dels formadors d'aquests als dos nivells anteriorment descrits.

3.2. La inserció laboral

Ja centrant-nos en la qüestió de la inserció laboral dels universitaris, el professor Vidal (2003, p.5) fent referència a l'accés dels universitaris al mercat laboral expressa que:

El creixement d'estudiants a la universitat durant els últims anys ha estat extraordinari, la qual cosa ha suposat un important increment del percentatge de titulats universitaris sobre el total de la població. Aquest augment de competitivitat per accedir a llocs de treball, ha donat lloc al fet que des de les universitats es plantegi la necessitat de realitzar estudis sobre la situació real que afronten els seus titulats quan accedeixen al mercat laboral: les dificultats en la cerca d'ocupació, la satisfacció dels graduats universitaris amb la formació rebuda o l'adequació de la mateixa a les necessitats de mercat de treball actual.

El concepte d'inserció laboral i d'inserció professional, tal i com el defineix Celià (2015), seria:

La inserció professional fa referència a la consecució d'un treball que es troba relacionat amb l'educació i la formació professional que ha rebut l'individu, en canvi inserció laboral és un concepte més ampli i general, on la formació i preparació que ha rebut l'individu no necessàriament ha d'estar relacionada amb el lloc de treball.

L'especialista Martínez (2000) opina que la transició a la vida activa està estretament lligada amb la transició a la vida adulta. Es considera el terme "transició" com el procés de inserció laboral i professional. Llavors, la transició és un procés complex que

inclou la formació tant formal, no formal i informal, les experiències pre-laborals, per tant, no només és el pas de l'escola al lloc de feina sinó un procés que culmina en la emancipació plena a la vida adulta.

D'altra banda, cal distingir els conceptes de d'empleabilitat i ocupabilitat. El doctor Ventura (2015) defineix empleabilitat com “la probabilitat d'inserció laboral dependent de les característiques que presenten les persones que busquen ocupació”. I l'ocupabilitat la defineix com “la possibilitat d'inserció laboral, dependent de les oportunitats que presenta el mercat de treball. Per tant, la primera se centra en la persona i depèn de l'aprenentatge, i la segona depèn del context”.

El Libro Blanco del Título de Grado de Pedagogía y Educación Social (ANECA, (2005, p. 94) quan tracta sobre la inserció laboral dels titulats en Pedagogia arriba a les següents conclusions:

- Inserció laboral

El 70% dels llicenciats en Pedagogia troben treball en menys d'un any, i un 30% en menys de tres mesos; el que es pot valorar com un alt índex d'inserció laboral. A més la inserció professional és molt acceptable, més del 60% troba un treball en el qual desenvolupa funcions directament relacionades amb àrees educatives.

- Via de contractació

La via de trobar treball fonamentalment és a través dels propis contactes (43%) seguida de la pròpia autocandidatura (18%), contactant amb els serveis professionals que puguin estar interessats a contractar els serveis professionals d'un llicenciat en Pedagogia.

- Tipus de contracte

El tipus de contracte predominant és el temporal (54%) enfront del contracte fix (39%).

- Requisits laborals

El requisit més sol·licitat per ocupar el lloc laboral és el de Llicenciat en Pedagogia (66%), li segueix el de Diplomats amb un 28% dels llocs que exerceix el professional de l'educació.

- Funcions laborals

Les funcions mes exercides pels llicenciats en Pedagogia són: docència (professor d'idiomes,educació especial, professor de suport...); orientador escolar i familiar; com a educador en diferents àmbits (majors, menors, marginats, etc.); coordinació i gestió (coordinador de programes, professors, gabinets pedagògics, de salut, etc.); formació (formació contínua, d'adults, empreses, etc.): pedagogia terapèutica (dificultats, suport cognitiu, psicomotricitat...).

- Satisfacció de la formació rebuda

El 76% considera adequada o molt adequada la formació rebuda. Respecte a les llacunes de formació destaca una major formació pràctica (81,8%), dispersant-se la resposta de llacunes quant a determinats continguts.

D'altra banda l'autor Alemán (2005, p. 1095) pensa, en quant a la inserció laboral dels universitaris, un dels grans problemes és què:

Las transformaciones a las que se enfrenta la universidad durante los próximos años arrastran el pesado lastre de una planificación del sistema educativo realizada muy de espaldas al modelo socioeconómico. Se echa en falta una política universitaria que, sin renunciar a la tutela de saberes poco rentables mercadológicamente, primero aúne la oferta educativa con la demanda social y del mercado para asentar desde ahí pautas de actuación que avancen en un modelo integrado, coherente y racional en pro de la calidad, equidad y eficiencia requerida por los servicios educativos.

4. Estat de la qüestió

4.1. Metodologia de recerca bibliogràfica

Per a la recerca bibliogràfica sobre els estudis de Pedagogia, les seves funcions, els seus àmbits professionals i la inserció laboral dels universitaris es varen consultar les següents bases de dades: Google Académico, DIALNET, REDINED, Tesis Doctorales en Red (TDR), ISOC-Educación, CSIC, Diposit UPF, a de més de informació rellevant del meu interès facilitada pel meu tutor de TFG. Les paraules claus emprades per a la seva recerca varen ser: els estudis de pedagogia, la figura del pedagog, funcions del pedagog, àmbits professionals de la pedagogia, inserció laboral, inserció dels universitaris, inserció laboral dels universitaris, variables que afecten a la inserció laboral dels universitaris, desequilibri entre l'educació superior i el mercat laboral, relació universitat i mercat laboral.

4.2. Criteri de selecció de les fonts consultades

D'entre tots els documents trobats a les diferents bases de dades, es seleccionaren aquells més rellevants i associats al contingut del tema tractat. Aquests documents, es seleccionaren seguint els criteris següents:

-Els documents havien de reflectir una anàlisi sobre el tema de la inserció al món laboral dels universitaris.

-Es va tenir en compte l'any i autor de publicació de les investigacions.

4.3. Principals resultats derivats de l'anàlisi de la literatura

Tal i com explica Álvarez (2000) els processos de transició i incorporació al mercat laboral de l'alumnat que finalitza els estudis superiors constitueix avui dia un tema rellevant. Aquest mateix autor va realitzar un estudi sobre els estudiants de psicopedagogia de les dues primeres promocions de la Universidad de la Laguna. Els resultats d'aquesta investigació varen ser; en quant a l'activitat professional durant els estudis de psicopedagogia, un 70,8% no va fer feina mentre estudiava i dels que varen fer feina un 18,06 ho va fer a l'àmbit de l'educació. Respecte a les activitats per a la millora de la formació el 88,9 % va realitzar cursos de formació sent un 26,4% doctorat i un 25 % màsters. En relació a la feina actual relacionada amb la psicopedagogia, actualment el 61,1% està fent feina, de tal manera que el 23% fa feina de psicopedagog/a, el mateix percentatge treballa com a docent, un 6,9% fa feina relacionada amb educació i per últim un 6,9% està empleada en ocupacions d'altres àmbits.

Fent menció als mitjans utilitzats per a la consecució d'ocupació; la meitat dels enquestats va aconseguir la feina per contactes personals, un 25% per a l'utilització del INEM, un 15% per la via de la presentació de currículum vitae, i per últim un 10% es va apuntar a les llistes de la Conselleria d'Educació del govern autònom Canari. Per una altra part, fent al·lusió a la modalitat de contracte, destaca un 55% dels enquestats que desconeix el tipus de contracte que ha firmat, també resulta llamatiu que un 10% dels professionals estan fent feina sense contracte formal, un 10% té un contacte de pràctiques, i un altre 10% està contractat d'obres i serveis i finalment ens troba a un 5% que el constitueix els autònoms. Predomina en un 84% de psicopedagogs el contracte eventual pero renovable, un 15% és de contracte eventual però no renovable i finalment cap dels enquestats té un contracte de forma indefinida o fixo. En quant a les dificultats per a la trobada de feina cal destacar que el 76,4% resalta l'escassetat de llocs de feina, un 55,6% a la falta de contactes i un 51,4% a la falta d'informació com a principals impediments. Els resultats de les expectatives de futur són; fent referència a alternatives de caràcter formatiu el 97,2% están fent o tenen pensat fer cursos de formació, un 73,6% preparar oposicions, un 62% realitzar un màster i un 55% fer un doctorat. En quant a opcions directament més relacionades amb el món laboral, un 34% pensa crear un empresa propia. La majoria dels participants mostren satisfacció amb la formació rebuda, mentre que el 16,7% no va mostrar satisfacció amb la formació rebuda, dels aspectes que opinen els enquestats que calen millorar cal destacar un increment de les activitats pràctiques i en alguns casos la formació és molt general.

En la mateixa línia el professor Ventura (2005) fa una altra investigació sobre la inserció laboral dels graduats en pedagogia a la Universitat de Barcelona a on conclou que:

Respecte a l'experiència laboral posterior al finalitzar els estudis de Pedagogia, el 71,6% dels enquestats va buscar activament ocupació, utilitzant els més diversos mètodes, i trobant-ho en un 86% dels casos, en un període inferior a tres mesos (78,2%)⁸. Els mètodes considerats més efectius, van ser la utilització de contactes personals a través de pares, familiars o amics (31%) i l'ús d'Internet (31%), resultant significatiu destacar que per un 5,7% el va ser anar al centre on havien realitzat les pràctiques. En relació a la primera ocupació significativa posterior a la finalització dels estudis, el 50% dels enquestats va ocupar càrrecs de baixa responsabilitat i un 44,3% de responsabilitat mitjana, amb una temporalitat contractual del 88,5%, tenint en un 63,6% dels casos relació amb els estudis cursats, i una dedicació mitjana setmanal

de 28,4 hores setmanals. El 61,4% dels subjectes considera que el nivell exigít per al seu treball era inferior a la titulació acreditada. Pel 18,2% la primera ocupació va ser exercit en la mateixa empresa o institució on van realitzar les pràctiques.

Aquest mateix estudi explica que a l'actualitat el 59,8% dels participants mantenen la seva primera ocupació significativa, un cop acabada la carrera; sent un 6,4% els enquestats que no treballen havent buscat activament ocupació. El 49,4% ocupen càrrecs de responsabilitat mitjana; en el 84,8% dels casos el contracte laboral té caràcter temporal; en el 65% de les situacions les funcions i tasques exercides estan relacionades amb l'educació. L'estudi manifesta que els estudiants aturats mostren una forta predisposició i flexibilitat per a acceptar feines que impliquin condicions laborals a priori no desitjades. Com a conclusió l'autor Ventura (2005) afirma que "la precarietat i la inestabilitat laboral presideixen actualment la vida laboral dels nostres egressats. L'ocupació de càrrecs de baixa i mitja responsabilitat, relacions contractuals marcades per l'eventualitat, baixos salaris i nivells de requeriments laborals per sota del nivell educatiu adquirit".

Per una altra banda, ANECA (2004) realitza un informe on s'analitza la situació actual dels titulats universitaris espanyols a l'hora d'enfrontar els processos d'inserció laboral. A continuació es presenten les principals conclusions a la que ha arribat aquest estudi:

- Dificultat de la inserció laboral i bretxa entre el món educatiu i el món del treball. Els titulats han assenyalat la gran dificultat sentida per realitzar una inserció laboral ràpida i satisfactòria. Els actuals processos d'assoliment de l'autonomia que enfronten els joves espanyols, processos que resulten, a causa de múltiples factors, més complicats que els que van viure generacions anteriors. Altres elements que produeixen aquesta bretxa entre la universitat i el mercat laboral són: el constant requeriment d'experiència, alguna cosa que suposa una barrera pels recentment titulats; l'elevada edat amb que s'acaben els estudis i el desconeixement del món laboral.
- Valoració negativa de la formació rebuda. Els titulats han mostrat notablement una valoració negativa de la formació universitària que han rebut. Aquesta valoració es recolza fonamentalment en la poca utilitat dels estudis per a aconseguir una inserció laboral ràpida i adequada.

L'especialista Rodríguez (2003) explica que el temps que necessita la promoció de graduats per a assolir una primera ocupació podem constatar que al cap d'un any d'haver acabat els estudis, cap de les promocions de Ciències Socials l'han assolit, ja que encara hi ha un 6 % de graduats que es col·loca després del primer. La pitjor situació la presenta Mestres (11 %), i la millor, Economia i Administració d'Empreses (2 %). La majoria dels graduats en Ciències Socials (56 %) han assolit la primera feina mentre estaven estudiant, proporció semblant a l'Àrea d'Humanitats, una mica per sota de l'Àrea Tècnica i per sobre de l'Àrea de Salut i sobretot de l'Àrea de Ciències Experimentals.

En l'estudi sobre la inserció laboral dels universitaris i el fenomen de la sobrequalificació a Espanya, l'autor del qual és García (2005), afirma que el procés d'inserció laboral dels universitaris és llarg i ple de dificultats. Els primers contactes amb el món laboral impliquen una elevada proporció de contractes temporals, baixos salaris i un nivell de desajustament significatiu. A mesura que el graduat universitari acumula experiència laboral la seva situació millora augmentant significativament el percentatge de contractes indefinits i el salari. No obstant el nivell de sobrequalificació continua sent molt elevat fins i tot cinc anys després d'haver finalitzat els seus estudis.

L'autor Pérez (2015) resumeix l'etapa de transició de la universitat al món laboral de la següent manera: els estudiants tenen dificultats per a la inserció laboral amb un gran desajust entre el món educatiu i el món laboral, amb massa requeriments i poca informació del mercat laboral. Més a més percepció una valoració un tant negativa de la formació universitària rebuda ja que els graduats mostren una opinió de poca utilitat dels estudis per a aconseguir una inserció laboral ràpida i adequada. Es detecta en els enquestats un nivell de satisfacció moderat, una escassa valoració de les pràctiques de empresa realitzades, etc.

5. Mètode

Per a la realització del treball empíric es va confeccionar un guió d'entrevista com a instrument de recollida d'informació. L'entrevista és un mètode d'investigació qualitativa, és a dir, què analitza sobre punts de vista, actituds i opinions subjectives de les persones entrevistades. El tipus d'entrevista que es va fer servir és l'entrevista estructurada ja que es varen desenvolupar mitjançant un guió prèviament dissenyat, tot i que moltes de les qüestions són de resposta molt flexible. Els tipus de preguntes que formen l'entrevista són de les categories dicotòmiques u obertes.

El guió està dividit en quatre blocs; el bloc 0 fa referència a una sèrie de preguntes personals que tracten temes com l'edat i el sexe entre d'altres. El bloc 1 està compost per un llistat de preguntes sobre la formació i estudis, a continuació es distingeix el bloc 2 on trobam les preguntes que fan referència a l'inserció laboral i per últim, el bloc 3 tracta qüestions sobre les percepcions subjectives de diversos aspectes de la situació de la figura del pedagog. Aquest mateix guió va ser traduït a l'anglès per a poder realitzar les entrevistes als subjectes alemanys. (Vegeu annex II i III).

5.2 Mostra de l'estudi

Per a la realització de la investigació empírica es va seleccionar una mostra intencional de 8 subjectes, 4 espanyols i 4 alemanys, tots ells pedagogs o estudiants d'aquests mateixos estudis. Els subjectes es detallen a continuació:

Subjectes entrevistats	Perfil	Gènere
Espanya		
Subjecte E1	Estudiant dels estudis de pedagogia en actiu	H
Subjecte E2	Pedagog-Docent a la facultat d'Educació	D
Subjecte E3	Professional del Colegio de Pedagogos	H
Subjecte E4	Pedagog en actiu	D
Alemanya		
Subjecte A1	Estudiant dels estudis de pedagogia en actiu	D

Subjecte A2	Pedagog-Docent a la facultat de Ciències Humanes	D
Subjecte A3	Professional expert pedagog	H
Subjecte A4	Pedagog en actiu	D

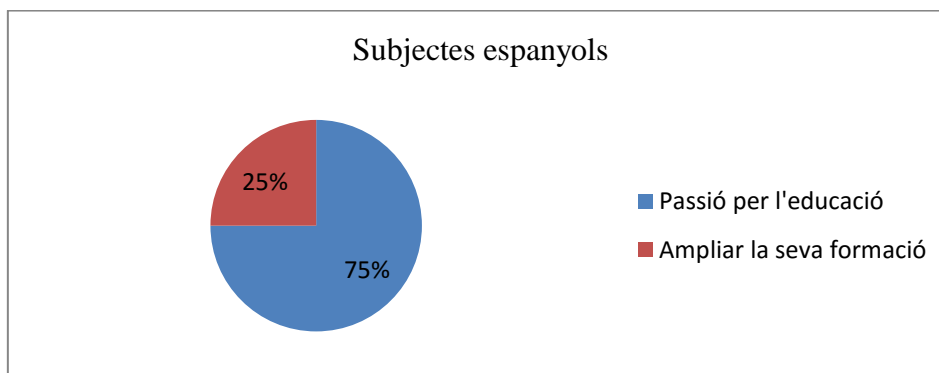
Taula 1: Descripció de la mostra

Ha estat seleccionada aquesta mostra ja que és adequada i tenen molta importància les seves opinions i vivències. D'una banda, els experts pedagogs de les institucions universitàries són clau per a comprendre i conèixer de primera mà la informació dels estudis i funcions dels pedagogs, d'altra banda els estudiants del Grau de pedagogia que simultàniament estan treballant ens donarà el punt de vista de la realitat que viuen els joves al panorama actual entorn a la seva formació i a la seva inserció al món laboral. Així es pretèn agafar diferents vessants per a conforma una visió global i completa de la situació del pedagog. Tots els subjectes triats per a què formin part de la mostra han estat aconsellats pel tutor de TFG en el cas dels subjectes espanyols i en el cas dels sbjectes alemanys han estat suggerits per la coordinadora- ERASMUS de la facultat de ciències humanes de la Universität zu Köln.

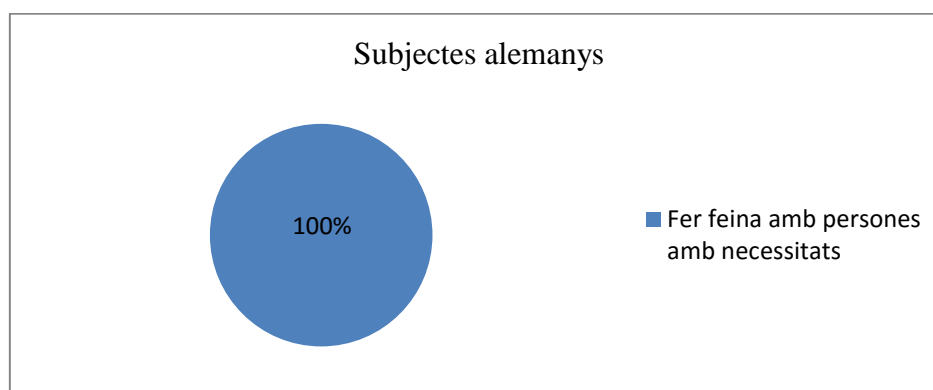
Es desenvolupa una metodologia qualitativa que té com a instrument de recollida d'informació una entrevista estructurada. Totes les entrevistes són realitzades de manera individual a cada subjecte. El procediment que es dur a terme és, en primer lloc, identificar quins subjectes amb el perfil abans esmentat poden ser uns possibles entrevistats. Es confecciona un llistat de les possibilitats i a continuació es contacta per correu o personalment, dirigint-me amb una carta de presentació (vegeu annex I). De les 8 persones amb que es va contactar, les 8 varen estar disponibles i disposades per a ser entrevistades. Seguidament es concreta una cita per a la trobada, un cop en l'entrevista, es va explicar la finalitat de la seva aportació així com la necessitat de les grabacions de veu, remarcant la confidencialitat, per a assegurar així un rigor més científic a l'hora de la transcripció. Es va fer una breu descripció dels quatre blocs de l'entrevista. El temps de les entrevistes és d'entre uns 40-60 minuts. Un cop acabada cada entrevista s'agraeix a cada participant per la seva col·laboració. Després de cada entrevista es transcriu en paper amb l'ajuda de la grabadora de veu i s'elabora un esquema de les respostes per a facilitar el posterior anàlisi de dades i el conseqüent, resultat de la investigació.

6. Anàlisi dels resultats

- **Motivació per a cursar els estudis de Pedagogia.**

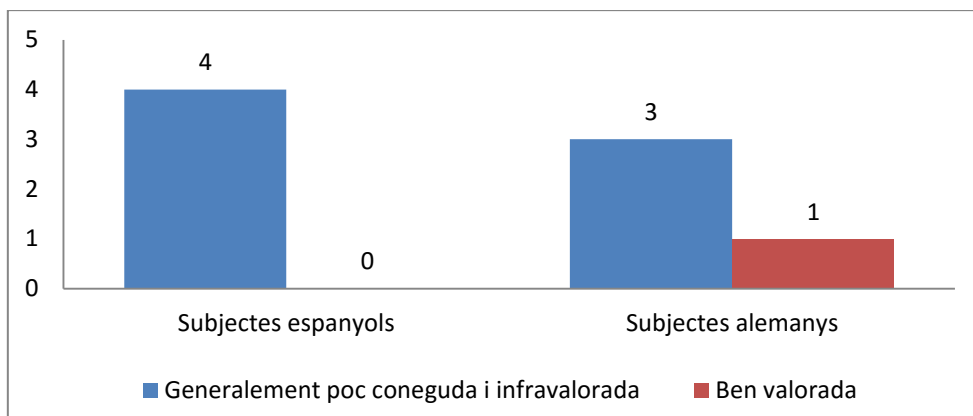
Gràfic 6.1. Motivació per a cursar els estudis de Pedagogia dels subjectes espanyols

Gràfic 6.2. Motivació per a cursar els estudis de Pedagogia dels subjectes alemanys

Com s'observa al gràfic 6.1, una quarta part dels subjectes espanyols, que correspon a un subjecte de la mostra, essent un pedagog en actiu, el motiu per el qual va realitzar els estudis de Pedagogia va ser per a ampliar la seva formació ja que ja posseïa una altra titulació veïna manifestant "Jo tenia ja la titulació de Treball social i vaig decidir fer Pedagogia per poder complementar els meus estudis, ja que són estudis veïns". Els altres tres entrevistats coincideixen en què la motivació i raó que els va dur a triar aquests estudis va ser perquè estaven profundament motivats pel món de l'educació. Al gràfic 6.2 podem veure que la totalitat dels subjectes alemanys convenen què el motiu de cursar els estudis de Pedagogia va ser perquè volien fer feina per a intentar ajudar a persones amb necessitats.

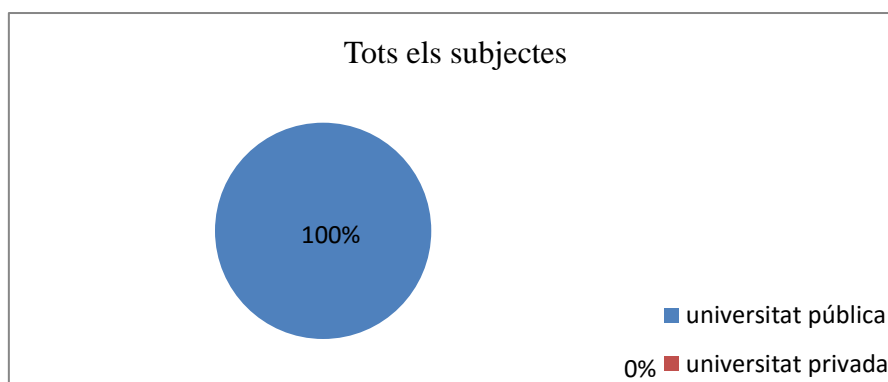
- **Valor que se li atribueix socialment a la professió del pedagog.**

Gràfic 6.3. Valor que se li atribueix socialment a la professió del pedagog

Per una banda la totalitat dels subjectes espanyols creu que la valoració que fa la societat en general de la professió del pedagog és que un gran col·lectiu de la població desconeix la utilitat de la figura del pedagog i que hi ha una opinió generalitzada d'infravaloració cap aquesta professió, tal i com explica el subjecte E4 "En general, el ámbito educativo no está muy bien considerado en nuestro país. Los socorridos comentarios de "los maestros viven muy bien porque en verano tienen 2 meses de vacaciones" o "los educadores sociales son totalmente prescindibles... ¿qué hacen?". Com podem veure, quasi la totalitat dels entrevistats alemanys estan d'acord amb aquesta visió menys un subjecte que correspon a un pedagog en actiu A1 que, per discrepància, pensa que l'opinió generalitzada de la població alemana és que té prestigi aquesta professió.

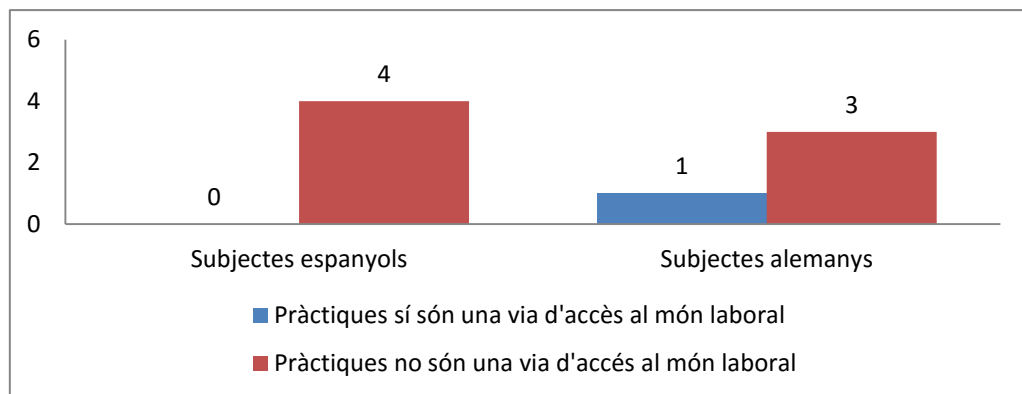
- **Estudis cursats en una universitat pública o privada.**

Gràfic 6.4. Estudis cursats en universitats públiques o privades

Tal i com es pot observar al gràfic 6.4 tots els subjectes enquetats, tant els espanyols com els alemanys, cursen o han cursat els estudis de Pedagogia a una universitat pública.

- **Les pràctiques curriculars dels estudis universitaris com a a via d'accès per a l'inserció laboral.**

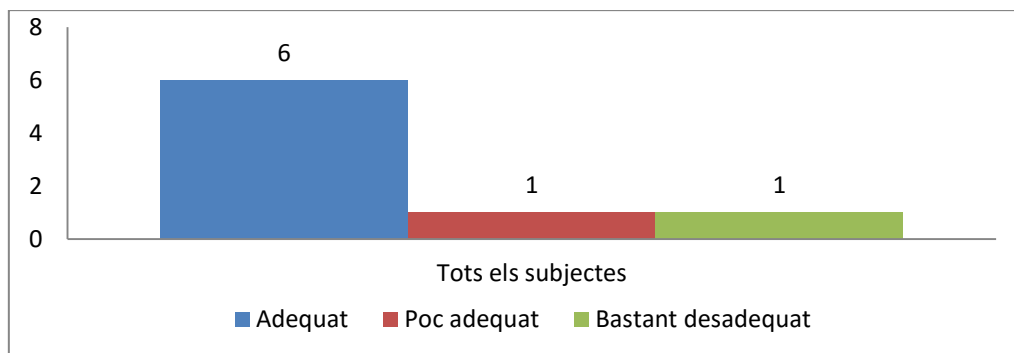

Gràfic 6.5. Les pràctiques curriculars com a via d'accès al món laboral

Dels subjectes espanyols cap d'ells va fer pràctiques curriculars dels estudis universitaris en tots els àmbits on el pedagog pot exercir les seves funcions, nomès varen fer pràctiques en una àrea. Aquestes pràctiques pels quatre subjectes no han estat una via d'accès per a la inserció laboral, per exemple el subjecte E1 explica "Les pràctiques no m'han ajudat ni servit per apropar-me al món laboral, si en quant a experiència però a part d'això no vaig poder aconseguir un contracte en pràctiques un cop finalitzada l'estada de pràctiques curriculars, en canvi a altres carreres sí, conec amics què han pogut quedar a l'empresa i de forma remunerada...".

No obstant això, els enquestats alemanys varen realitzar pràctiques a tots els àmbits de treball que abarca la professió del pedagog, tres dels subjectes si que consideren aquestes pràctiques com a una via d'accès al món laboral, incloent a l'estudiant dins aquest grup, ja que gràcies a les pràctiques varen aconseguir un contracte de pràctiques remunerat. Només a un dels subjectes alemanys no varen ser per a ell les pràctiques curriculars uan via que facilités l'entrada al món laboral.

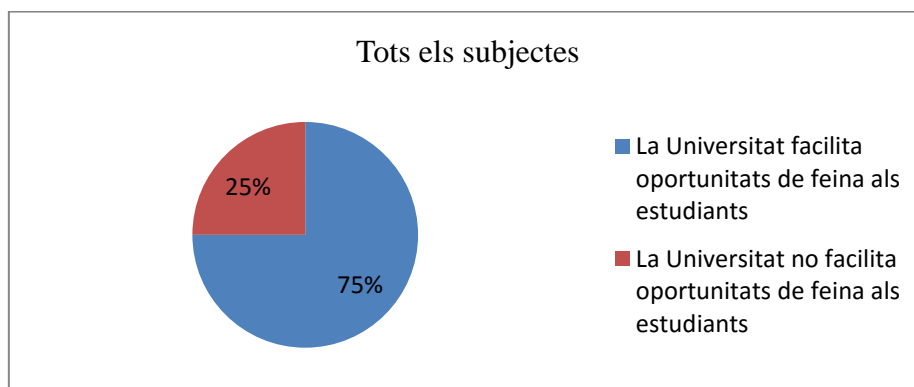
- **Adequació dels estudis de la titulació de Pedagogia per a la realització de les pràctiques curriculars dels estudis.**

Gràfic 6.6. Adequació dels estudis de Pedagogia per a la realització de les practiques

Dels quatre pedagogs espanyols entrevistats, els tres pedagogs en actiu pensen que la formació que es dona en la carrera de la titulació de Pedagogia és adequada per a realitzar correctament les pràctiques curriculars, l'altre subjecte que correspon a l'estudiant de pedagogia creu que és poc adequada la formació per a realitzar les pràctiques adequadament, exposant que en la seva opinió els estudis haurien de ser més pràctics i no tan teòrics per a una millor preparació i realització de les pràctiques curriculars. D'altra banda, tres subjectes alemanys creuen que és adequada la formació dels estudis de pedagogia per a la realització de les pràctiques i l'altre entrevistat, l'estudiant Alexpresa "la formació és molt teòrica i per aquesta raó no esteim ben preparats a l'hora de fer realment les tasques a l'empresa/institució, pareix que hem de saber coses que després no es posen en pràctica a l'hora de la veritat, però hi ha altres coses que no s'expliquen als estudis però després si que fan falta a la feina, al meu cas record que no sabia realment qui tipus de burocràcia havia de fer servir en alguns moments".

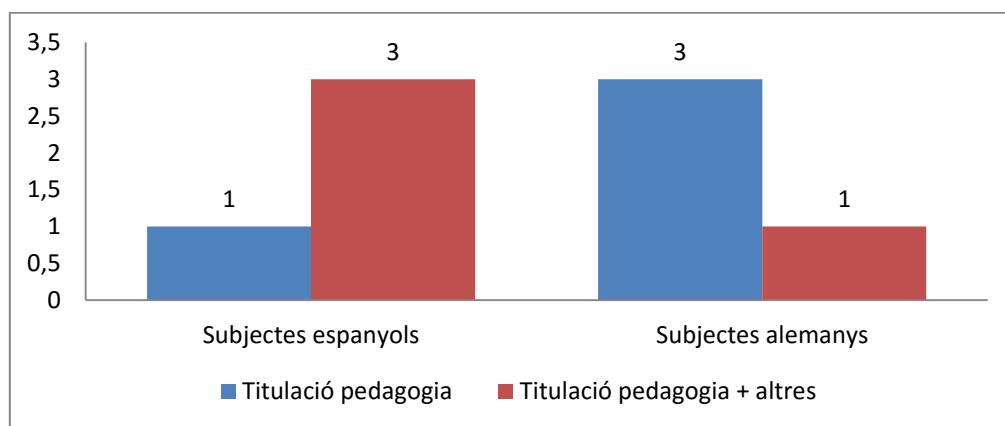
- **Ajuda per part de la Universitat per a facilitar oportunitats i apropar als estudiants al món laboral.**

Gràfic 6.7. Ajuda de la Universitat per a apropar als estudiants al món laboral

El 75% correspon als sis subjectes pedagogs en actiu dels dos països, aquest percentatge considera que la Universitat sí ajuda a generar oportunitats on els estudiants s'apropin al món de laboral, en el cas dels tres subjectes espanyols esmenten al Departament d'orientació i inserció professional que es troba al campus universitari per a assessorar i anunciar ofertes de feines. El 25 % restant, fa referència als dos estudiants, tant l'espanyol com l'alemany pensen que la Universitat ni facilita ni ajuda als alumnes a trobar oportunitats de feina reals. Per exemple el subjecte E1 diu “ és veritat que existeix un departament d'assessorament, però realment cap anunci d'oferta de feina és realment interessant i si ho és et possen pegues de què has de tenir o una formació extra, o què has de tenir més crèdits assolits o mil excuses, jo realment no conec cap amic que hagi trobat feina mitjançant l'ajuda del departament d'assessorament de la Universitat...”.

- **Formació a part de la titulació de Pedagogia.**

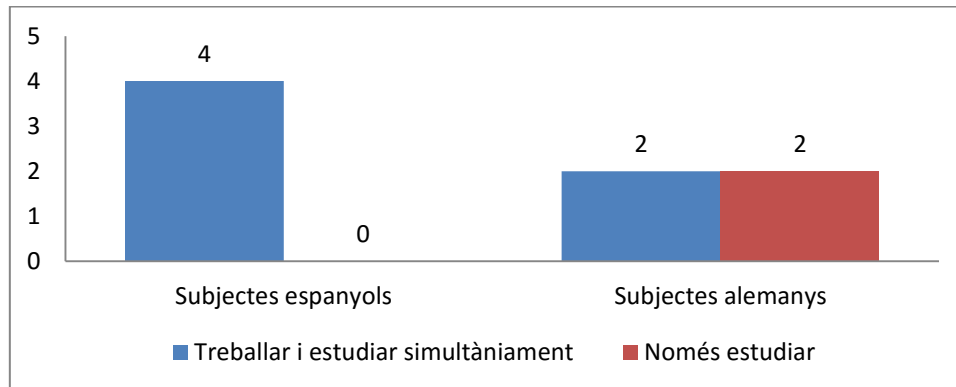

Gràfic 6.7. Formació a part de la titulació de Pedagogia

Per una banda, dels subjectes espanyols, els 3 pedagogs en actiu tenen una altra formació a part de la titulació de Pedagogia, sent a una altra carrera universitària com Educació Social, màster en tecnologia educativa i Doctorat en ciències de l'educació, els tres expliquen què varen decidir seguint formant-se a part de què perquè els hi agrada aquest món, també un altra motiu va ser per a poder estar més preparat i trobar millors llocs de feina, poder promocionar i exercir més eficientment la seva feina. El subjecte estudiant espanyol no té una altra formació però sí que té previsió de que haurà de realitzar un màster com a requisit per a poder fer feina a l'educació reglada, aquest mateix subjecte expressa “És clar, hauré de fer el Màster de formació de professorat en acabar la carrera ja que és habilitant...”. En quant als subjectes alemanys, només un dels pedagogs en actiu té una altra formació apart de la titulació de Pedagogia però explica què el motiu va ser per a poder-se especialitzar en una temàtica, considerant-lo satisfacció personal i no requisit per a poder trobar feina. L'estudiant alemany

no té encara cap altra titulació però els plans de futur es poder realitzar un màster. Afegir que tots opinen que la formació permanent és molt important i clau per no quedar-se obsolet, més a més la totalitat dels entrevistats afirma que es van formant, sobretot en cursos propers a les ciències socials, d'idiomes i informàtica.

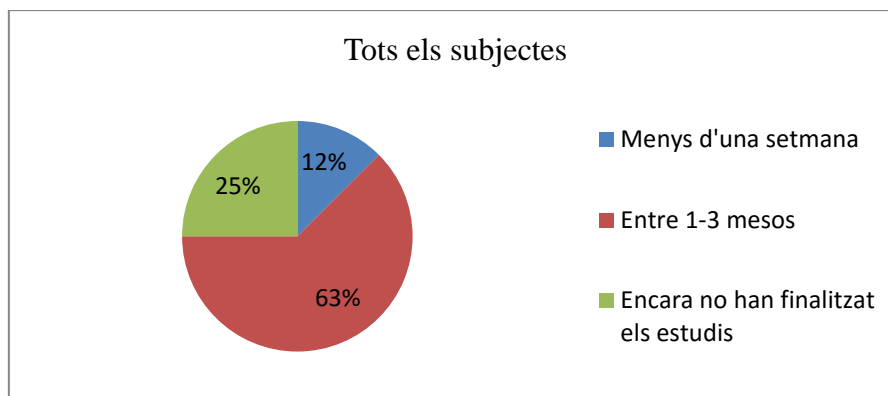
- **Treballar simultàniament durant la realització dels estudis de Pedagogia**

Gràfic 6.8. Treballar simultàniament durant la realització dels estudis de Pedagogia

Com es pot observar al gràfic 6.8, el 100% dels espanyols va fer feina a la mateixa vegada que cursava els estudis de pedagogia, l'estudiant fa feina encara que el treball que desenvolupa no té cap relació amb els estudis de pedagogia, el mateix li va ocórrer a un dels pedagogs en actiu. En canvi, als altres dos subjectes varen fer feina a la mateixa vegada que estudiaven en un lloc de feina relacionat amb la titulació de pedagogia, per exemple el subjecte E3 explica "Sí, estaba trabajando como Educadora Social en un proyecto de inserción sociolaboral. Pese a que mi contrato era como Educadora, el equipo era interdisciplinar (Trabajadores Sociales, Psicólogos, Pedagogos) si hubiera tenido la titulación en Pedagogía hubiera accedido igualmente al mismo puesto: todo el equipo teníamos las mismas funciones, aunque nos las repartíamos para facilitar las tareas". Dels entrevistats alemanys, dos d'ells no va treballar mentre cursava la carrera, i els altres dos, l'estudiant i un dels pedagogs en actiu, sí varen fer feina i estudiar alhora, els dos en llocs de feina relacionats amb els estudis de Pedagogia.

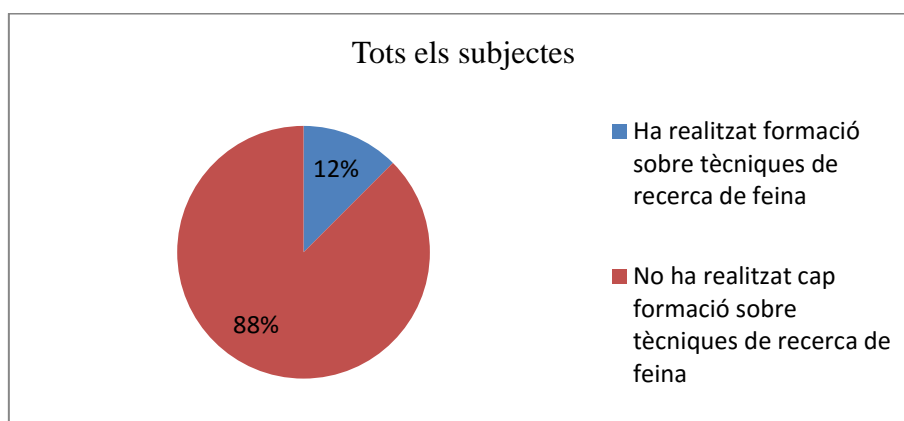
- **Temps que va transcorre des de que finalitza els estudis de Pedagogia i la trobada d'una feina relacionada amb aquesta titulació.**

Gràfic 6.9. Temps des de finalitzar els estudis de Pedagogia i la trobada d'una feina d'aquesta titulació

Dels pedagogs en actiu, tant espanyols com alemanys, cinc d'ells varen trobar una feina relacioanda amb la titulació de pedagogia entre un i tres mesos un cop finalitzada la carrera, el subjecte restant va aconseguir un lloc de treball en menys d'una semana després d'haver acabat els estudis. Els únics que encara no han acabat els estudis són els dos subjectes estudiants representats al gràfic de color verd.

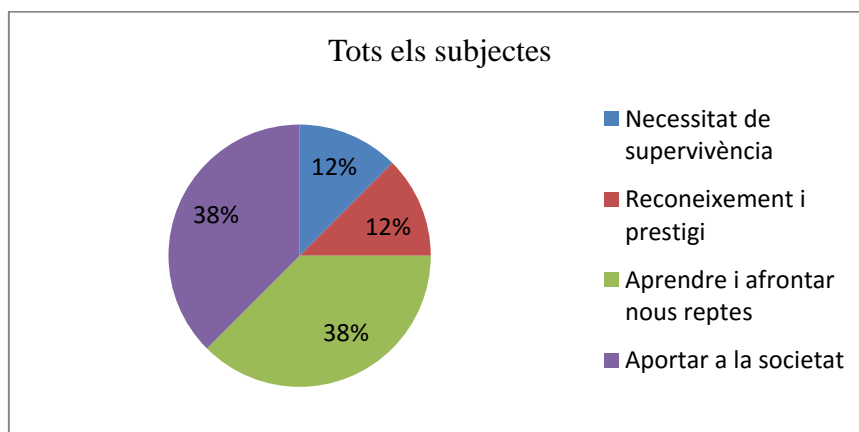
- **Realització de qualche formació sobre tècniques de recerca de feina.**

Gràfic 6.10. Realització de formació sobre tècniques de recerca de feina

Com es pot observar al gràfic 6.10 de tots els subjectes, només un pedagog en actiu espanyol va realitar formació sobre tècniques de recerca de feina, considerant aquesta formació com a positiva i de gran utilitat. El subjecte E2 que no va realitzar cap formació de tècniques de recerca de feina diu “Abans no feia falta, no hi havia tanta competència. Jo vaig acabar la carrera i crec que en menys d'una setmana ja tenia feina. Clar que ara el panorama no és el mateix, i crec que pot ser molt útil aquesta formació, consider que hauria d'oferir-la la propia universitat de manera gratuïta per a tots els estudiants que volguessin...”.

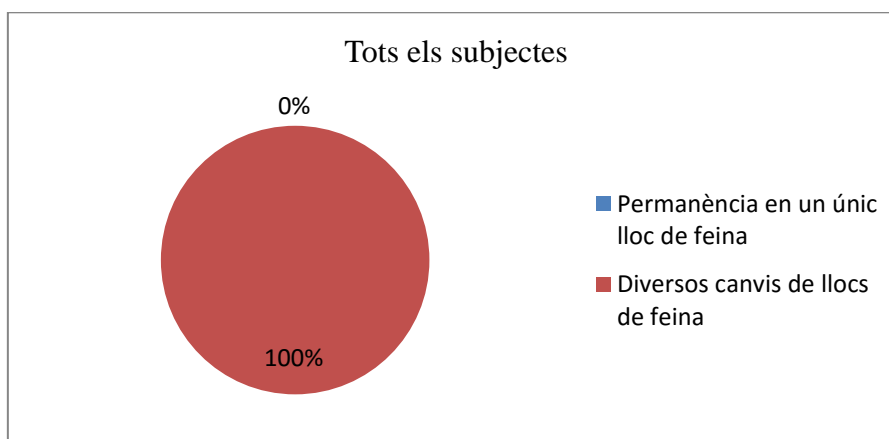
- **Valoració de la importància que té el treball.**

Gràfic 6.11. Importància del treball

Per una banda, el subjecte estudiant espanyol E1 considera que el significat principal del treball per a ell actualment és per necessitat de supervivència explicant “ Jo vaig feina a l’aeroport, i per jo aquesta feina és per poder pagar-me la matrícula de la Universitat i per poder tenir els meus diners, així que ara mateix és pura supervivència, però quan pugui fer feina de lo meu apart per mantenir-me, pens que també ho faré per una satisfacció pròpia d’aprendre coses noves i de fer la feina que m’agrada”. Mentre que l’estudiant alemany pensa que el significat primordial és el d’aportar a la societat, li acompanyen a n’aquesta opinió dos pedagogs espanyols. Dos pedagogs alemanys i un pedagog espanyol creuen que el significat més important del treball és el d’aprendre i afrontar situacions vitals que et fan créixer personalment, i per últim un pedagog alemany pensa que la raó per la qual és important treballar és perquè et dona un reconeixement personal en la societat.

- **Permanència o canvi de llocs de feina.**

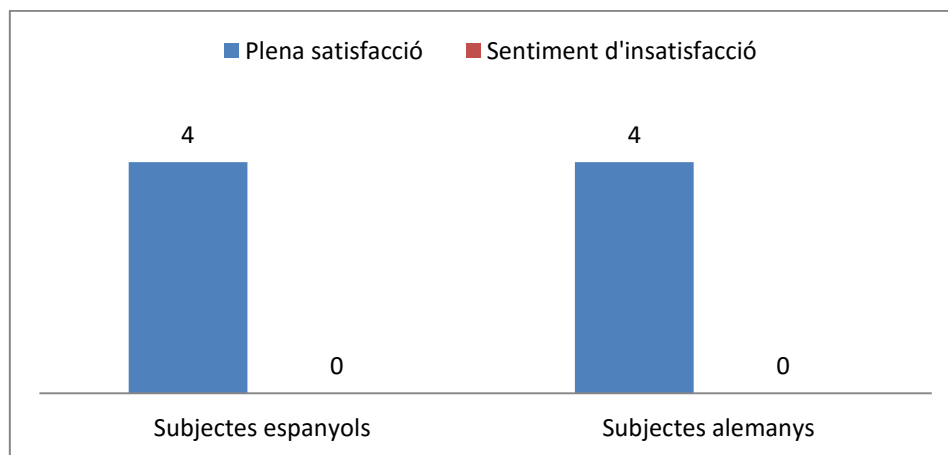

Gràfic 6.12. Permanència o canvi de llocs de feina

La totalitat dels subjectes explica que ha hagut de canviar de feina diverses vegades, tant els que treballen en feines relacionades amb la pedagogia com els que treballen en llocs que no tenen cap relació amb els estudis. Els tipus de contracte de la feina que realitzen a l'actualitat els subjectes són de tipus indefinit per a tots els pedagogs en actiu, i de tipus eventual i mitja jornada per als estudiants.

Tots els subjectes espanyols consideren que la demanda actual de la sigura del pedagog es veu molt lligada als interessos polítics i econòmics, además de què aquesta demanda es veu a vegades eclipsada per altres professionals com psicòlegs o educadors social, que en molts de llocs de feina poden fer la funció que també desenvolupa el pedagog.

- Sentiment de satisfacció i realització al haver cursat els estudis de Pedagogia.

Gràfic 6.13. Sentiment de satisfacció i realització al haver cursat els estudis de Pedagogia

Sense cap excepció, tots els subjectes entrevistats, tant d'Espanya com d'Alemanya, tenen un sentiment de plena satisfacció d'haver triat aquest estudis i de poder ser pedagogs/gues.

7. Conclusions finals

La realitat de la titulació dels estudis de Pedagogia és que bona part dels estudiants que decideixen optar per aquesta carrera universitària ho fa per vocació, tot i que la gran majoria d'aquests, a l'Estat espanyol, pensen que aquesta professió està infravalorada i moltes vegades es desconeixuda per la societat. Molta de la població desconeix quines funcions desenvolupa aquest professional i quina utilitat té dins el món de l'educació. Jo, personalment, opin que si en algun moment se li va atribuir algun valor, avui dia aquest ha desaparegut, fins i tot en l'àmbit universitari, ja que se'ls adjudica als pedagogs i pedagogues tot el " mèrit " de les reformes educatives i del disseny dels actuals plans d'estudi, la qual cosa és un descrèdit absolut (a més d'una fal·làcia) que perjudica els propis professionals de la Pedagogia directament. Aquest punt de vista podem veure com canvia a Alemanya, que pel contrari si que consideren ben valorada a la figura del pedagog, pot ser que una de les raons sigui, a part de que Alemanya pot considerar-se el bressol de la Pedagogia Social, també perquè s'inverteix més recursos a l'educació.

Seguint els resultats de l'estudi, els subjectes espanyols no consideren les pràctiques curriculars dels estudis de Pedagogia com a una via d'accès al món laboral ja que en cap dels casos s'han convertit les practiques en l'oportunitat d'una allargació amb contracte ni molts menys. A diferència de moltes de les pràctiques en altres estudis com Economia, Turisme o Ciència i Tecnologia d'Aliments, per esmentar alguns, que sí que es converteixen en oportunitats de contractes i on a més les pràctiques curriculars són remunerades. El motiu és ben clar, les carreres universitàries on les sortides professionals poden trobar-se a les empreses privades aquesta és la realitat de les pràctiques, ara bé les pràctiques de les carreres universitàries com Pedagogia les quals la quasi totalitat de l'oferta de les pràctiques curriculars es troba al sector públic, i aquest sector públic no inverteix en educació, doncs, el resultat és aquest. No obstant això, encara que aquestes pràctiques no siguin oportunitats d'accès al món laboral, tots els subjectes coincideixen en la gran satisfacció i plaer que varen obtindre al realitzar-les; llavors, podem seguir pensant, com abans hem comentat, que els pedagogs estàn directament relacionats amb el sentiment de vocació. En aquest panorama també hi ha diferències amb el cas d'Alemanya ja que per a més de la meitat dels subjectes, les pràctiques curriculars sí que varen significar una oportunitat de feina.

Pel que fa a les ajudes per part de la Universitat per a facilitar oportunitats i apropar als estudiants al món laboral, els subjectes que ja havien acabat els estudis de pedagogia fa anys

consideren que en el temps que ells estudiaven sí que hi havia per part de la Universitat unes accions destinades a l'assessorament i informatives pels alumnes per a la recerca de feina. En canvi els subjectes que són actualment estudiants pensen que la Universitat ni facilita ni genera oportunitats de feina pels alumnes. Més i més es queixen de que els estudis es centren massa en aspectes teòrics i consideren que seria més productiu i interessant rebre una educació més pràctica, allà on es pogués fer pràctiques curriculars de tots els àmbits del pedagog, d'aquesta manera sortir més preparats alhora que ben experienciats per poder decidir a quina àrea et vols dedicar.

Avui dia ens movem en una societat en què preval la necessitat d'aconseguir la millor preparació professional possible, la millora de les qualificacions i les competències genèriques i específiques per adquirir una major autonomia personal i participar activament en la societat. L'educació permanent es constitueix en un mitjà de perfeccionament de les persones en els diferents àmbits educatius formals, no formals i informals. Aixó doncs, en relació a la formació a part de la titulació de Pedagogia, es pot observar que tots els subjectes realitzen o en el cas dels estudiants, tenen plans de futur de realitzar, ampliar la seva formació ja sigui complementària a la carrera de Pedagogia, o formació en altres competències que fan que estiguis més ben preparada per a poder desenvolupar un ventall més ampli de llocs de feina.

Seguint els resultats de l'estudi, una diferència notable és el temps que transcorre un cop acabats els estudis de Pedagogia i el temps que triguen en trobar una feina relacionada amb aquesta titulació, i és que fa unes dècades era molt més ràpid aquest procés de trobada de feina, ja que en uns escasos mesos ja estaven treballant. La realitat actual, és molt diferent i és què malgrat la preparació que tenen els joves espanyols, la dificultat de trobar feines relacionades amb els estudis cursats és gegant. Aquests, els anomenats "generació perduda", són els joves amb més formació acadèmica de tota la història d'Espanya, tenint formació superior, màsters, idiomes, etc, Aquests joves s'enfronten a un mercat laboral molt complex i que els ofereix molt poques oportunitats. Del nombre total d'aturats, més de la meitat té menys de 35 anys, i dels que tenen feina i l'han de compaginar amb els estudis, aquesta feina com dona a conèixer l'estudi, no són feines relacionades amb la titulació de pedagogia. A Alemanya, tal i com s'observa als gràfics la meitat dels subjectes no han fet feina a la mateixa vegada que cursaven els estudis, tal vegada la causa podria ser perquè no s'han de pagar

matrícules de devers aproximadament mil euros a la universitat pública per a poder realitzar els estudis.

L'estudi també destaca que la totalitat dels entrevistats ha hagut de canviar de lloc de feina diverses vegades, cap d'ells ha permanescut en un únic lloc de feina; d'això es desprèn que la professió de pedagog és altament inestable quant a les condicions laborals i contractuals. Aquest fet torna a demostrar, que la idea de feina estàtica d'unes dècades ha quedat molt enrere sinó què actualment ens trobem en una situació de crisi econòmica, on el mercat laboral destaca per esser competitiu, flexible, pel ritme vertiginós de canvi i on tot està globalitzat, els nombrosos canvis de feina al llarg d'una vida està a l'ordre del dia.

En definitiva, podem dir que existeixen algunes diferències notables entre els dos països sobretot pel que es refereix a la inserció laboral i l'ajuda de part de la Universitat a generar oportunitats de feina als estudiants. També podem dir que existeixen diferències, en el cas espanyol, entre l'inserció al món laboral dels subjectes que ja fa anys que havien realitzats els estudis i els estudiants que actualment cursen la titulació de pedagogia. Les situacions per trobar feina no són les mateixes, ni la societat és la mateixa ni la universitat era com és a dia d'avui.

Finalment, dir que la demanda actual de la figura del pedagog al mercat laboral queda supeditada als interessos econòmics, i que per tant, es necessita un canvi de política de l'Estat que inverteixi en educació i que posi a la figura del pedagog on li pertoca, perquè encara que els joves estudiants perdin per no treballar, el país també es veu afectat per la pèrdua de tot el que aquestes generacions aportarien. Tot i aquest panorama tan poc afavoridor i els ànims un poc contrariats que es pot percebre dels estudiants, sense excepcions, tant a Alemanya com a Espanya, tots els pedagogs i quasi-pedagogs entrevistats estan ben satisfets d'haver triat aquests estudis.

8. Propostes de millora

A partir de la feina feta en el marc del meu TFG, voldria concloure tot aportant un seguit de potencials mesures i estratègies per a la millora de la inserció laboral del pedagog. Podem dir que tot i els intents per a millorar l'educació superior amb la Declaració de Bolonya de 1999 (incloure competències transversals dins els plans d'estudis, oferir una millor formació, etc.) amb el propòsit d'incrementar l'empleabilitat dels universitaris i de reduir la distància existent entre les institucions d'educació superior i el món laboral, no s'ha arribat a aconseguir de manera plena i satisfactòria. D'aquesta manera, empreses i titulats afirmen que hi ha unes grans diferències entre allò que sol·licita el mercat laboral i la formació que reben els universitaris.

Per aquest motiu cal que, a continuació, aquest apartat sigui destinat a resumir i exposar des del meu punt de vista les accions que personalment aport com a propostes que cal desenvolupar per contribuir a la millora de la situació dels actuals i futurs pedagogs amb l'objectiu d'aconseguir un progrés en la relació entre els estudis d'aquesta carrera i les necessitats de la societat per tal de promoure una adequada inserció laboral. Les principals mesures al meu parer passarien per:

1. Propiciar estratègies, per part de l'Estat, per a la creació de llocs de feina destinats a pedagogs.
2. Propiciar polítiques que inverteixin més en educació, provocant la necessitat de la presència de la figura del pedagog.
3. Generar oportunitats reals, per part de la Universitat, d'apropar els estudiants al món laboral.
4. Millorar la qualitat de les Pràctiques Curriculars alhora que establir que aquestes ocupin més dedicació i importància en la titulació de Pedagogia, procurant que dites pràctiques suposin una via d'accés al mercat laboral pels estudiants d'aquest Grau.
5. Millorar la qualitat de la titulació per a què es pugui donar una millor resposta a les necessitats dels estudiants i del mercat laboral dels pedagogs.

9. Referències bibliogràfiques

Alemán, F. (2005). La inserción laboral de los titulados universitarios: un análisis crítico-credencialista y consideraciones dimanantes del espacio europeo de enseñanza. *Temas laborales*, 3(100),1.061-1.104. Recuperat el 7 de juny de 2016 des de, <file:///C:/Users/usuari/Downloads/Dialnet-LaInsercionLaboralDeLosTituladosUniversitarios-3081863.pdf>

Álvarez, P., Bethencourt, J.& Cabrera, L. (2000). La transición al mercado laboral de los psicopedagogos: estudio de las dos primeras promociones en la Universidad de La Laguna. *Revista de psicología general y aplicada*, 53 (3), 535-547. Recuperat el 2 de maig de 2016 des de, [file:///C:/Users/usuari/Downloads/Dialnet-LaTransicionAlMercadoLaboralDeLosPsicopedagogos-2357090%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/usuari/Downloads/Dialnet-LaTransicionAlMercadoLaboralDeLosPsicopedagogos-2357090%20(1).pdf)

ANECA (2004). *Los procesos de inserción laboral de los titulados universitarios en España Factores de facilitación y de obstaculización*. Recuperat el 27 d'abril de 2016 des de, [file:///C:/Users/usuari/Downloads/publi_procesosil%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/usuari/Downloads/publi_procesosil%20(1).pdf)

ANECA (2005) *Libro Blanco. Título de Grado en Pedagogía y Educación Social. (I)*. Madrid, ANECA. Recuperat el 20 de gener de 2016 de, http://portal.uned.es/pls/portal/docs/PAGE/UNED_MAIN/LAUNIVERSIDAD/VICERRECTORADOS/ESPACIOEURO/LIBROS%20BLANCOS%20DE%20GRADO/LIBROBLANCO_PEDAGOGIA1_0305.PDF

Blesa, A., Cañellas, M., Ruíz, S., & Torres, E. (2013). *Què provoca la sobrequalificació universitària a Espanya?*. Universitat Pompeu Fabra. Recuperat el 5 de maig de 2016 des de, http://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/21264/TFG_Sobrequalificacio.pdf?sequence=1

Celià, C. (2015). *Variables que influeixen a la inserció laboral dels universitaris*. Memòria del Treball de Fi de Grau.Grau de Pedagogia: Universitat de les Illes Balears.

Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y de Trabajo (2011). *Foundation Findings: Los jóvenes y el Trabajo*. Recuperat el 8 de maig de 2016 des de, <http://www.observatorio-rse.org.es/Publicaciones/EF1140ES.pdf>

García, J. (2005). *La inserción laboral de los universitarios: sobrecualificación y desajuste formativo*. IVIE y Universitat Pompeu Fabra. Recuperat el 7 de juny de 2016 des de, <https://dub114.mail.live.com/mail/ViewOfficePreview.aspx?messageid=mgPzfQSMAn5hGcIgAjfeRhdg2&folderid=flinbox&attindex=0&cp=-1&attdepth=0&n=13846359>

García, J. (2005). La inserción laboral de los universitarios y el fenómeno de sobrecualificación en España. *Papeles de Economía Española sobre educación en España*. Recuperat el 5 d'abril de 2016 des de, <http://www.econ.upf.edu/~montalvo/wp/ARTICULO%20PEE08rev.pdf>

García, L., & López, R. (2014). La pedagogía en tiempos revueltos. Arte, ciència y profesión como señas de una renovada identidad. *EDETANIA* 45, 93-109. Recuperat el 21 de gener de 2016 de, <file:///C:/Users/usuari/Downloads/Dialnet-LaPedagogiaEnTiemposRevueltos-5010321.pdf>

Universitat de les Illes Balears (2015). Grado en Pedagogía 2015-2016. Información general. Recuperat el 20 de gener de 2016 de, <http://estudis.uib.es/es/grau/pedagogia/GPED-P/>
http://dehesa.unex.es/xmlui/bitstream/handle/10662/4040/TDUEX_2016_Perez%20de%20las%20Vacas_Aparicio.pdf?sequence=1

Martínez, R. (2000). Aproximaciones teóricas a los procesos de inserción laboral. *Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*, 25, 67-68. Recuperat el 22 de gener de 2016 de, http://www.empleo.gob.es/es/publica/pub_electronicas/destacadas/revista/numeros/26/info3.pdf

Moreno, A., López, A., & Segado, S. (2012). *La transición de los jóvenes a la vida adulta. Crisis económica y emancipación tardía*. Barcelona: Obra Social Fundación “La Caixa”. Recuperat el 8 de maig de 2016 des de, <file:///C:/Users/usuari/Downloads/estudio-social-n-34-la-transicion-de-los-jovenes-a-la-vida-adulta.pdf>

Pérez, C. (2015). *Inserción laboral de universitarios desde la perspectiva psicosocial*. Departamento de psicología y antropología. Universidad de Extremadura. Recuperat el 4 d'abril des de,

http://dehesa.unex.es/bitstream/handle/10662/4040/TDUEX_2016_Perez%20de%20las%20Vacas_Aparicio.pdf?sequence=1

Quintana, J.M. (2006). La Pedagogía Social en Alemania. *Pedagogía Social. Revista interuniversitaria*. 10, 171-180. Recuperat el 2 d'abril de 2016 des de, [file:///C:/Users/usuari/Downloads/Dialnet-LaPedagogiaSocialEnAlemania-1079246%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/usuari/Downloads/Dialnet-LaPedagogiaSocialEnAlemania-1079246%20(1).pdf)

Rodríguez, S., Prades, A., Arboix, E., Figuera, P., & et al. (2003). *Educació superior i treball a Catalunya. Estudi de la inserció laboral dels graduats de les universitats públiques catalanes*. Recuperat el 2 d'abril de 2016 des de, http://www.publicacions.ub.edu/liberweb/mon_treball/contingut/esp/DOC/insercioLaboral.pdf

Serrancant, P. (2006). La nueva economía y la sobrecualificación entre los jóvenes catalanes. Principales resultados de un nuevo sistema de indicadores. *Cuadernos de Relaciones Laborales*. 24(1),99-229. Recuperat el 10 de maig de 2016 des de, <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA0606120199A/32328>

Ventura, J. (2005). *El prácticum en los estudios pedagógicos y la inserción laboral. Nuevos enfoques ante el reto europeo*. Tesis de doctorat, Universitat de Barcelona, Catalunya, Espanya. Recuperat el 21 de gener de 2016 de, http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/43041/1/TESIS_JJVENTURA.pdf

Ventura, J., & Martínez, F. (2005). *Estudio sobre la inserción laboral de los graduados en pedagogía en la Universidad de Barcelona*. Recuperat el 30 d'abril de 2016 des de, <http://www.economicsofeducation.com/wp-content/uploads/oviedo2005/MT12.pdf>

Vidal, J. (2003). *Métodos de análisis de la inserción laboral de los universitarios*. Consejo de Coordinación Universitaria. Salamanca: imprenta KADMOS. Recuperat el 21 de gener de 2016 de, http://200.6.99.248/~bru487cl/files/libros/Tendencias/pdf/Insercion_laboral.pdf

10. Anexos

10.1. Anex I. Carta de presentació

Som n'Almudena Abella Morales, alumna de quart curs del Grau de Pedagogia de la Universitat de les Illes Balears. Aquest any és el darrer any dels meus estudis universitaris i he de realitzar un treball de fi de grau (TFG).

El meu TFG pretén fer un estudi sobre la situació de la figura del pedagog i la seva inserció al món laboral. Además, aquesta petita investigació vol fer una comparació amb la situació d'aquest professional a Alemanya.

Per dur-lo a terme, necessito realitzar diverses entrevistes a pedagogs i estudiants d'aquesta titulació, per a una posterior àlisi dels resultats. Prefereixo que l'entrevista sigui en persona, adaptant-me a la disponibilitat que a vosté li sigui possible. Si no és possible una trobada, podria fer-li arribar l'entrevista en un correu adjunt.

Si vosté té disponibilitat i està disposat a ser un dels subjectes del meu estudi, per favor posi's en contacte amb mi.

Moltes gràcies per la vostra ajuda i col·laboració.

Almudena Abella Morales

Pollença, 13 de febrer de 2016

10.2.1. Annex II. Guió de l'entrevista en castellà

Datos Personales

Entrevistado: Alumno de Pedagogía en activo/
Pedagogo-Docente en la facultad de Educación/
Profesional del Colegio de Pedagogos/
Pedagogo activo

Edad:

Género:

Situación geográfica: España / Alemania

Bloque 1:

Formación

- ¿Cuál es la motivación para realizar los estudios de Pedagogía?
- ¿Desde un punto de vista subjetivo, qué valor cree que socialmente se le atribuye a la profesión de pedagogo?
- ¿En qué universidad realizó o está realizando sus estudios de Pedagogía?
- Si ya finalizó los estudios de pedagogía, ¿Hace cuánto tiempo terminó sus estudios?
- ¿Es una universidad pública o privada?
- ¿Cuáles son los grandes ámbitos dónde el pedagogo tiene lugar para desempeñar su labor?
- ¿Ha realizado usted prácticas en todos estos ámbitos?
- ¿Fueron las prácticas una vía de acceso para la inserción laboral?
Sí; ¿Podrías explicarme de qué forma fueron una vía de acceso para la inserción laboral?
- ¿La formación que se recibe en los estudios de la titulación de Pedagogía en la universidad es suficiente y adecuada para la

	<p>realización de las prácticas? No; ¿En qué aspectos presenta déficits o carencias? ¿Teóricos, prácticos, etc.? Sí; ¿Cuáles son los aspectos más positivos?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ¿Existe alguna ayuda por parte de la universidad para facilitar y acercar a los estudiantes al mundo laboral? Sí; ¿De qué forma? • Aparte de la titulación de Pedagogía ¿Tiene alguna formación más?
<p><u>Bloque 2:</u></p> <p>Inserción laboral</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ¿Cuál fue su primer trabajo? • ¿Durante sus estudios Trabaja/trabajaba simultáneamente? ¿Tenía relación con los estudios de pedagogía? • ¿Qué tipo de contrato es? (de prácticas, temporal...) • ¿Cuánto tiempo desde que terminó los estudios ha tardado en encontrar su primer empleo relacionado con su titulación? • ¿Qué tipo de contrato era/es? • ¿La formación que se recibe en los estudios de la titulación de Pedagogía en la universidad es suficiente y adecuada para la inserción laboral? <p>No; ¿En qué aspectos carece? Sí; ¿Cuáles son los aspectos más positivos?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Además de la titulación de Pedagogía ¿Ha necesitado formarse por otras vías (otras carreras, cursos, masters...) como requisito para poder encontrar un puesto de trabajo y desempeñar más eficientemente su trabajo? • En cuánto a la formación permanente, realiza usted este tipo de formación? <p>Sí; ¿Cuál?</p> <ul style="list-style-type: none"> • ¿Opina que en su país es de fácil accesibilidad a este tipo de formación o por el contrario hay dificultad? • ¿Ha realizado algún curso o seminario sobre técnicas de búsqueda de empleo? <p>Sí; valore su utilidad y cuando lo realizó (mientras estudiaba, al finalizar la carrera, tiempo después...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desde su experiencia actual. Indique un máximo de tres competencias que considere “puntos fuertes” y otras tres que considere “puntos débiles” de su carrera.

	<ul style="list-style-type: none"> • Indique la importancia que las siguientes características del trabajo tienen para usted y en qué medida se aplican a su situación laboral actual: <ul style="list-style-type: none"> -Estabilidad laboral -Necesidad -Experiencia -Oportunidad de aprender cosas nuevas -Ingresos elevados -Afrontar nuevos retos -Buenas perspectivas profesionales -Tener tiempo para actividades de ocio -Reconocimiento/prestigio social -Oportunidad de hacer algo útil para la sociedad -Facilidad para combinar trabajo y familia • ¿Ha permanecido siempre en el mismo puesto de trabajo? • ¿Cuántos puestos de trabajo ha desempeñado a lo largo de su vida? • ¿A través de qué medio consiguió el trabajo que tiene actualmente?
<p><u>Bloque 3:</u></p> <p>Percepciones</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De manera subjetiva, ¿cómo evalúa usted la demanda actual de la figura del pedagogo en el mercado laboral? • ¿Cree usted que el pedagogo ha de trabajar en red con otros profesionales para abordar así unos resultados más eficientes? ¿Actualmente trabaja en red el pedagogo? • Respecto al panorama actual de la sociedad en la que nos encontramos, ¿cree que se generan suficientes oportunidades y puestos de trabajo para el pedagogo? • ¿En cuánto a su percepción de futuro, siente seguridad por seguir desempeñando, conservar y mantener su puesto de trabajo actual? • Para finalizar, en cuánto a la satisfacción, realizando una valoración general, habiendo estudiado los estudios de pedagogía y desempeñando esta profesión ¿se siente usted realizado?

10.2.2. Annex III. Guió de l'entrevista en anglès

Personal Data

Entrevistado: Pedagogy student with employment/

Pedagogue- Docent assignmentent at University

Highly qualified pedagogue /

Pedagogue with employment

Age:

Gender:

Geographical location: Spain/ Germany

Block 1:

Education/Training

- Which was your motivation to start the pedagogy career?
- From your point of view, what social values are given to the pedagogy profession?
- In which university are you getting your degree? Or in which did you get it?
- If you have already finished your degree, how long ago did you finish?
- Is/ Was a public or a private university?
- Which are the big areas where the pedagogue can carry out the work?
- Have you done your internship in those areas?
 - Did this internship help with job placement?
If yes; could you explain in what way they gave you acces to it?
 - Is the education recieved during the pedagogy studies enough and adequate for the accomplishment of the internship?
If not; in which areas is there room for improvement?
If yes; which are the most possitive features?

	<ul style="list-style-type: none"> • Is there any help from the university in order to get students closer and ease the job placement? If yes; how does it work? • Apart from the dregree in pedagogy , do you have any other formation?
--	--

<p><u>Block 2:</u></p> <p>Job placement</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Which was your first job? • Where you working and studying at the same time while in university? Was it pedagogy degree related? • What kind of contract was it? • How long did it take for you to get a job that was related with your degree once you finished your studies? • What kind of contract is/was it? • Is the education recieved during the pedagogy studies enough and adequate for job placement and insertion? If not; which areas are missing or have room for improvement? If yes; which are the most possitive aspects? • Besides the degree in pedagogy, did you need to update your knowledge via degree, courses, masters, as a requirement to find a job and be more efficient in your workplace? • About continuous education, do you do it? If yes; which one? • In your opinion, is easy to acces to this kind of education in your country or are there difficulties? • Have you done any course about searching and finding a job? If yes; when was it? Can you evaluate its utility? • From your current experience. Name a maximum of three ‘strong/ good’ and three ‘weak/not so good’ competences of your career. • Tell the importance this work features have for you and to what extend
--	---

	<p>are they applied in your current workplace.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Work stability -Need -Experience -Learning opportunities -High incomes -Face new challenges -Good professional perspective -Leisure time -Social recognition -Opportunities to be useful for the society -Work and family time easy to combine <ul style="list-style-type: none"> • Have you always been in the same workplace? • How many job placements did you ever have? • How did you obtain your current job?
<p><u>Block 3:</u></p> <p>Perceptions</p>	<ul style="list-style-type: none"> • From your point of view, how do you evaluate the current demand of pedagogue in the labour market. • Do you think that the pedagogue should network with other professionals in order to offer more efficient results? Is the pedagogue currently networking? • Regarding the current social situation we are living, do you think there are enough opportunities and workplaces for the pedagogue? • Regarding your future, do you feel safe to keep fulfilling, preserve and maintain your current job? • In terms of satisfaction, making an overall evaluation, having completed the pedagogy degree and carrying out this profession, do you feel fulfilled?

